

5.16.

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací obor: Výchova k občanství

Vyučovací předmět: Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Občanská výchova** se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých sociálních vztahů a vazeb. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a v širších společenstvích, s hospodářským životem, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jedince do občanského života. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, usiluje o upevnění jejich osobní i občanské odpovědnosti a motivuje je k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět **Občanská výchova** se vyučuje jako povinný samostatný předmět v šestém až devátém ročníku druhého stupně základní školy. Vyučuje se v hodinové týdenní dotaci. Výuka probíhá v kmenových třídách.

Výuka předmětu **Občanská výchova** směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že je vede k:

- vnímání pocitu sounáležitosti s vlastní rodinou, společenstvím v nejbližším okolí
- úctě k sobě, členům své rodiny, k partnerovi, k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem lidí
- rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- získávání přehledu o aktuálním dění v ČR, EU a ve světě
- ke sledování a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporující základním principům demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace, k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- motivuje žáky ke kladení otázek
- pomáhá s uváděním věcí do souvislostí
- zadává žákům zajímavé a problémové úkoly
- vede žáka k vyhledávání a zpracovávání potřebných informací z různých zdrojů
- spoluutváří kritéria hodnocení
- vytváří situace, v nichž má žák radost z učení
- vede žáka ke kritickému hodnocení výsledků svého učení
- umožňuje žákům realizovat vlastní nápady
- podporuje samostatnost a tvořivost
- vede žáka k samostatnému myšlení
- dbá na přesné vyjadřování
- napomáhá formování vnitřních postojů žáka k důležitým oblastem lidského života

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- motivuje žáky problémovými úlohami z praktického života
- zadáváním problémových úloh a situací vybízí žáka k zamýšlení nad jejich řešením
- podporuje různé přijatelné způsoby řešení problému
- vede žáky k práci s informacemi z různých zdrojů
- dbá na kritické vnímání informací z internetu
- podporuje samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporuje týmovou práci při řešení problémů
- umožňuje prezentaci práce žáka
- pracuje s chybou žáka a ukazuje cestu ke správnému řešení
- oceňuje úspěšnost při řešení problému

Kompetence komunikativní

Učitel

- diskutuje se žáky nad informacemi z médií a nad texty ke konkrétním tématům
- učí žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky
- vede žáky k otevřenému vyjadřování svých postojů a názorů podpořených logickými argumenty
- začleňuje metody kooperativního učení
- vede žáky ke vhodné komunikaci se svým okolím
- podporuje přátelskou komunikaci mezi žáky různého věku a dospělými pracovníky školy

Kompetence sociální a personální

Učitel

- podporuje skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- rozvíjí schopnosti žáků zastat v týmu různé role
- vede žáky k toleranci
- vede žáky k dodržování pravidel chování v kolektivu

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáky k toleranci etnických, náboženských a jiných zvláštností
- vede žáky k respektování pravidel života v třídním kolektivu, ve škole a ve společnosti
- rozvíjí u žáků pozitivní postoj ke kultuře, k národním památkám
- vede žáky k odpovědnosti za své životní prostředí

Kompetence pracovní

Učitel

- stanovuje pravidla pracovních postupů a společně se žáky stanoví kritéria hodnocení
- vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci a kvalitně odvedenou práci chválí
- pomáhá žákům uplatňovat získané dovednosti a vědomosti při práci
- rozvíjí schopnost týmové práce
- seznamuje žáky s podmínkami a možnostmi studia a pracovního uplatnění v České republice a v zemích Evropské unie

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Člověk ve společnosti

Očekávané výstupy

Žák

- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám

- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

Učivo

- **naše škola** – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnosti žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
- **naše obec, region, kraj** - důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
- **naše vlast** – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti, státní symboly, státní svátky, významné dny
- **kulturní život** – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá
- **lidská setkání** – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- **vztahy mezi lidmi** – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- **zásady lidského soužití** – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí

Člověk jako jedinec

Očekávané výstupy

Žák

- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Učivo

- **podobnost a odlišnost lidí** – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- **vnitřní svět člověka** – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí

- **osobní rozvoj** – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

Stát a hospodářství

Očekávané výstupy

Žák

- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady
- objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu

Učivo

- **majetek, vlastnictví** – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- **peníze** – funkce a podoby peněz, formy placení; rozpočet rodiny, státu; význam daní
- **výroba, obchod, služby** – jejich funkce a návaznost
- **principy tržního hospodářství** – nabídka, poptávka, trh; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání

Stát a právo

Očekávané výstupy

Žák

- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod

- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy - osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

Učivo

- **právní základy státu** – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce
- **státní správa a samospráva** – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- **principy demokracie** – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev
- **lidská práva** – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- **právní řád České republiky** – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- **protiprávní jednání** – druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- **právo v každodenním životě** – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady

Mezinárodní vztahy, globální svět

Očekávané výstupy

Žák

- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy
- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu

- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání

Učivo

- **evropská integrace** – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- **mezinárodní spolupráce** – ekonomická, politická, bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (RE, NATO, OSN aj.)
- **globalizace** – projevy, klady a zápory; významné globální problémy, způsoby jejich řešení

Vyučovací předmět: **Občanská výchova**
 Ročník: **6.**

Výstup	Učivo	Průřez. témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady, jak je život člověka spjat s přírodními cykly - orientuje se v kalendáři, vysvětlí členění času podle křesťanského kalendáře, uvede příklad jiného typu kalendáře - sleduje významné dny a státní svátky - vysvětlí původ různých lidových zvyků a rčení, objasní jejich význam - popíše den z hlediska vhodně a nevhodně stráveného času - navrhne vyvážený režim dne a doporučí vhodné volnočasové aktivity svým spolužákům - vysvětlí význam vztahů v rodině pro vývoj dítěte - uvede na příkladech, jak lze upevňovat pozitivní vztahy mezi členy rodiny a okolím - sestaví jednoduchý rodokmen své rodiny - vyjmenuje funkce rodiny a uvede konkrétní příklady jejich naplňování - objasní vhodné způsoby hospodaření rodiny - v Zákoně o rodině vyhledá základní informace o náhradní rodinné výchově nezletilých dětí - rozlišuje vhodné a nevhodné chování člověka k přírodě - popíše způsob a význam třídění odpadů - posoudí vhodnost používání chemických přípravků v domácnosti - dle obsahu textu rozpozná české pověsti a dokáže uvést jejich příklad - posoudí, jaké ponaučení plyne z pověstí pro dnešní společnost - zjistí, jaké osobnosti jsou na našich mincích a bankovkách, vyhledá informace o jejich životě a přínosu pro náš národ - objasní, po jaké osobnosti nese název naše škola a ulice v jejím okolí - přiřadí vynálezy ke jménům českých vynálezců - navrhne deset nejvýznamnějších osobností našeho národa - uvede hlavní jazykové skupiny a příklady jejich naplňování - objasní pojmy obec, region, země - popíše strukturu a funkce obecního zastupitelstva 	<p><u>Rok v jeho proměnách a slavnostech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - den, týden, rok - denní rytmus - volný čas - efektivní využití času <p><u>Domov a rodina</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - typy a funkce rodiny - hospodaření domácnosti - uspořádání bytu - sousedé, hosté, cizí lidé - lidská setkání - domov a příroda, ochrana životního prostředí <p><u>Naše vlast</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pověsti o počátcích našeho národa - naši slavní předkové - jazyk a kultura projevu - pojem vlast a vlastenectví - státní svátky, významné dny <p><u>Obec, region, země, kraj</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - moje bydliště, rodiště - státní správa a samospráva - zajímavá a památná místa - hlavní město Praha 	<p>OSV: Rozvoj schopností poznávání Psychohygienu Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace a kooperace Hodnoty, postoje, praktická etika Mezipředmětové vztahy: Vz, D, Čj VDO: Občan, občanská společnost, škola a stát</p> <p>Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování EGS: Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané Mezipředmětové vztahy: Z, D</p> <p>MKV: Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ Multikulturalita</p> <p>EV: Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí Mezipředmětové vztahy: Př, Vz</p> <p>MDV: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>	

Výstup	Učivo	Průřez. témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - objasní postup při volbách do rady a zastupitelstva - navrhne trasu procházky po místních významných památkách - uvede příklady pražských památek - sestaví přehled sídel důležitých státních institucí - pohovoří o významných místech naší republiky - uvede, které národnostní menšiny žijí v ČR - vysvětlí pojmy: vlastenectví, rasismus, atd. - objasní činnost a význam žákovského parlamentu - orientuje se ve školním řádu 	<ul style="list-style-type: none"> - kultura v našem životě - národnostní menšiny - instituce - tradice, rodáci <p><u>Naše škola</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - život ve škole - práva a povinnosti žáků - žákovský parlament 	<p>Mezipředmětové vztahy: Čj, D</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Vz</p>	

Vyučovací předmět: **Občanská výchova**
 Ročník: **7.**

Výstup	Učivo	Průřez. témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem národa z hlediska své příslušnosti k určitému národu - vysvětlí rozdíl mezi národem a státem - určí významné historické mezníky v národních dějinách - uvede nejvýznamnější události a osobnosti našich dějin - na příkladech vyloží pojem vlastenectví a odliší projevy vlastenectví od nacionalismu - určí význačná kulturní díla - uvede příklady typických zvyklostí a tradic - vyjmenuje státní symboly, objasní jejich podobu, vznik, účel a způsob jejich používání - zdůvodní potřebu ochrany přírody, ve které člověk žije - uvede konkrétní příklady správného i nesprávného využívání krajiny a přírodních zdrojů - vyjmenuje typy chráněných území a některé organizace zabývající se ochranou přírody - uvede ekologické problémy světa a navrhne řešení na globální i lokální úrovni - rozlišuje různé typy majetku a formy vlastnictví - uvede příklady ochrany majetku - dokáže se rozhodnout, jak vhodně nakládat s penězi - popíše, ze kterých zdrojů pochází příjmy jedince, rodiny a státu a do kterých důležitých oblastí směřují výdaje - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování k veřejnému majetku a navrhne, jak lze proti němu postupovat - určí nejčastější typy států a porovná jejich znaky - objasní výhody demokratického zřízení státu - vyloží průběh a smysl voleb do zastupitelských orgánů v demokratickém státě a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů - rozlišuje, porovnává úkoly jednotlivých složek, státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu - na příkladech uvede, jak přiměřeně uplatňuje práva, jak respektuje práva druhých, svá práva 	<p><u>Národ, vlast</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - národní historie - co je národ - státní symboly - národní bohatství - úvod do dějin českého státu - soužití s dalšími národy - národní hrdost - osobnosti, které nás proslavily <p><u>Vztah člověka k přírodě</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrana přírody, životní prostředí - organizace zabývající se ochranou přírody <p><u>Majetek a bohatství člověka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - majetek a peníze v životě člověka, jejich místo mezi dalšími životními hodnotami - typy majetku - formy vlastnictví - rozpočet, typy účtů <p><u>Stát a právo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vznik státu a právních norem - historické typy států - volební systém - státní moc a její členění - práva, povinnosti a morálka občanů 	<p>OSV: Seberegulace a sebeorganizace Poznávání lidí Mezilidské vztahy Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Vz</p> <p>VDO: Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>EGS: Jsme Evropané</p> <p>Mezipředmětové vztahy: D, Z</p> <p>MKV: Lidské vztahy Multikulturalita Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>EV: Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Vz, Př, D, Z</p> <p>MDV: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>	

Výstup	Učivo	Průřez. témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - uvede, které právní úkony je způsobilý provádět a jaké jsou jejich právní důsledky - rozpozná protiprávní jednání, uvede možné postihy - objasní pojmy kultura a umění - rozlišuje jednotlivé umělecké slohy - kriticky zhodnotí obsah mediálních informací 	<p><u>Kultura a její rozvíjení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - instituce - masmédia 	<p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Vz</p> <p>Mezipředmětové vztahy: D, Vv</p>	

Vyučovací předmět: **Občanská výchova**
 Ročník: **8.**

Výstup	Učivo	Průřez. témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede etapy vývoje člověka a jejich typické znaky - uvede tělesné, duševní a společenské rozdíly mezi dítětem a dospělým jedincem - uvede příklady generačních konfliktů, jejich důsledky a možnosti řešení - vymezi význam pojmu osobnost z hlediska psychologického a sociologického - rozpozná kladné a záporné vlastnosti lidí, zdůvodní nutnost potlačovat špatné, rozvíjet dobré vlastnosti - zhodnotí projevy své osobnosti - rozliší různé sociální pozice, role, určí, co role vyžadují a jak se s nimi člověk vyrovnává - uvede příklady situací, v nichž mohou mezi lidmi vznikat pozitivní vztahy, neshody nebo konflikty - objasní význam přátelství v životě člověka - uvede příklady formálních a neformálních sociálních skupin - uvede různé způsoby a prostředky komunikace - vysvětlí pojem asertivní jednání, uvede zásady a situace, kdy je vhodné takto jednat - navrhne vhodné způsoby komunikace v různých životních situacích <ul style="list-style-type: none"> - uvede rozdíly mezi způsobilostí k právům a povinnostem a způsobilostí k právním úkonům - rozliší pojmy právnická a fyzická osoba - vysvětlí, proč je každý občan povinen dodržovat právní řád a respektovat základní právní normy - rozliší protiprávní jednání a na příkladu posoudí podmínky trestní postizitelnosti občanů - na modelových příkladech porušování práva určí, do jakého právního odvětví spadají - uvede, jaká práva jsou v demokratické zemi zaručena národnostním, etnickým menšinám - vymezi pravomoce soudů, státních zástupců armády, policie, advokátů, notářů, obcí - zhodnotí, co znamená být občanem státu a jak lze získat občanství - rozpozná projevy rasové nesnášenlivosti a vysvětlí, k jakým důsledkům může vést - rozliší různé formy majetku a vlastnictví, uvede příklady právní ochrany 	<p><u>Člověk jako osobnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - fáze lidského života - vlastnosti, dovednosti, schopnosti, charakter člověka a jeho utváření - sebepoznávání, sebehodnocení, sebevýchova, vůle - vrozené předpoklady, osobní potenciál <p><u>Člověk a citový život</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - chování, jednání, prožívání - socializace jedince, vrstevnické vztahy, působení druhých lidí - party, sekty, zájmové skupiny - náročné životní situace - hodnoty a ideály <p><u>Umění komunikce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady slušného chování - efektivní komunikace <p><u>Člověk a právo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - úloha práva ve společnosti - právní vědomí, vztah práva a spravedlnosti - právní stát, právní norma - zákon: význam a porušování - lidská práva - rovné postavení mužů a žen - solidarita <p><u>Člověk a občanský život</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - občanství - soužití s jinými národy - majetek a vlastnictví - závazkové vztahy 	<p>OSV: Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebezpečí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace, kooperace a kompetice Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Vz, Tv</p> <p>VDO: Občan, občanská společnost, škola a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>EGS: Jsme Evropané</p> <p>Mezipředmětové vztahy: D, Z</p> <p>EV: Vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Vz, Př</p> <p>MDV: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj</p>	

Výstup	Učivo	Průřez. témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady vzniku právního vztahu a dokumenty, které tyto vztahy upravují - uvede konkrétní příklady práv a povinností vyplývajících z právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství aj.) - vyjmenuje podmínky pro uzavření manželství - uvede, jak jsou právně ošetřeny vztahy v rodině manželi, rodiči a dětmi 	<ul style="list-style-type: none"> - zákoník práce, obchodní a občanský zákoník <u>Člověk a rodinný život</u> - Zákon o rodině - rodina a péče státu o rodinu 	<p>Mezipředmětové vztahy: Vz</p>	

Vyučovací předmět: **Občanská výchova**
 Ročník: **9.**

Výstup	Učivo	Průřez. témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše jednotlivé možnosti vzdělání - zdůvodní, proč je správný výběr povolání důležitý - vysvětlí, jakými způsoby lze zaměstnání získat - podle inzerátů vyhodnotí, jaké vzdělání, schopnosti a dovednosti jsou dnes nejčastěji zaměstnavateli požadovány - objasní význam a činnosti úřadů práce - uvede, která právní norma upravuje pracovně právní vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli; vyhledá způsoby a podmínky vzniku a zániku pracovního poměru, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů - uvede nejčastější formy podnikání - na konkrétním příkladu uvede, jaké podmínky musí splňovat, pokud chce provozovat živnost - uvede, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje - vyjmenuje hlavní sektory a hlavní odvětví národního hospodářství - rozliší a porovná úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti - na příkladu chování kupujícího a prodejce vyloží podstatu fungování trhu - vyloží pojmy poptávka, nabídka, cena, objasní funkci a podobu peněz a cenných papírů, navrhne konkrétní příklady jejich použití, výhody, nevýhody, rizika - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí svým klientům - objasní postavení České národní banky mezi ostatními peněžními ústavami - popíše přibližně strukturu Ústavy ČR - orientuje se ve významných dokumentech, v nichž se publikují právní předpisy - uvede příklady činnosti důležitých orgánů právní ochrany občanů (policie, státní zastupitelství, soudy, advokáti, notáři) - uvede příklady základních práv a svobod občanů a dokumentů upravujících lidská práva - uvede názvy a zkratky politických stran a určí, které z nich jsou zastoupeny ve vládní koalici a opozici 	<p>Člověk a pracovní život</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzdělávání, životní cíle a plány - společenské a osobní uplatnění, životní perspektiva - pracovní prostředí - Zákoník práce, pracovní kázeň - podnikání, živnostenský list - životní cíle a plány - význam životní zkušenosti, motivace, aktivity, vůle a osobní kázeň <p>Stát a hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none"> - struktura národního hospodářství z hlediska vlastnictví, členění do odvětví - druhy a funkce hospodářských sektorů - dělba práce, výroba a služby - hospodářská politika státu - státní rozpočet, daně - sociální politika státu - tržní mechanismy, účel a význam reklamy - bankovníctví, význam peněz, cizí měny <p>Stát a právo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ústava ČR a její části - Listina základních práv a svobod - soudy a soudnictví - právní řád ČR - politické spektrum ČR - státní občaství ČR - význam a formy voleb 	<p>OSV: Mezilidské vztahy Kooperace a kompetice</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Vz, Čj</p> <p>VDO: Občan, občanská společnost a stát Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>Mezipředmětové vztahy: D, Z</p> <p>EGS: Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané Mezipředmětové vztahy: D, Z</p> <p>MKV: Princip sociálního smíru a solidarity Mezipředmětové vztahy: Vz</p> <p>EV: Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí Mezipředmětové vztahy: Př, Vz, D, Ch</p> <p>MDV: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>	

Výstup	Učivo	Průřez. témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje hlavní mezinárodní společenství, uvede jejich zkratky, stručnou charakteristiku - objasní podstatu, význam, výhody a nevýhody integrace, uvede konkrétní příklady - popíše vliv začlenění ČR do EU na život občanů - objasní pojem globalizace, uvede projevy, klady a zápory na konkrétních příkladech - navrhne řešení některých problémů 	<p><u>Nadnárodní společenství</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - evropská integrace - formy spolupráce mezi státy - hlavní mezinárodní organizace, společenství nadace a jejich orgány <p><u>Globální problémy lidstva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vztah kultury a přírody - konzumní společnost - terorismus 	<p>Mezipředmětové vztahy: Čj</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Vz</p>	